

Historische Reeks
Land van Heusden en Altena

31

Stichting Historische Reeks Land van Heusden en Altena

Giessen, 2025

Colofon

Historische Reeks Land van Heusden en Altena, deel 31
Eindredactie: Mariska Heijmans-van Bruggen en Hans Scherff
Giessen: Stichting Historische Reeks Land van Heusden en Altena, 2025
Met illustraties

ISBN/EAN: 978-90-835780-0-2

Classificatie:
Regionale geschiedenis
NUR 693

Afbeeldingen omslag:

Achtergrond: Ph. Vandermaelen, *Nouvelle carte de la Hollande, d'après Kraijenhoff et les meilleures cartes connues* (Brussel 1830), 18me Bois le Duc.

Foto: De hervormde kerk te Wijk op een in 1913 afgestempelde kaart. Collectie Goof Vos, Wijk en Aalburg.

Vormgeving: Paul Stamps.
Drukwerk: Print Support 4U.

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het Cultuurfonds.

Stichting Historische Reeks Land van Heusden en Altena, Giessen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Het auteursrecht van de artikelen in deze uitgave berust bij de vermelde auteur. Het auteursrecht van de afbeelding in deze uitgave berust bij de daarbij vermelde maker.

De Stichting heeft haar best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking tot foto's en afbeeldingen in dit boek te achterhalen. Eenieder die meent dat zijn/haar materiaal zonder voorafgaande toestemming hier is gebruikt, verzoeken wij om zich tot de Stichting te wenden.

Inhoud deel 31

Inhoudsopgave	5
Voorwoord	7
Benamingen van lage, natte plekken in Altena <i>Bas van Andel</i>	8
Een laat ontdekt kleinood van ds. D.A. Detmar. Afscheidsgedicht aan de hervormde gemeente te Wijk (bij Heusden) <i>Martien Vos</i>	16
Reconstructie van het grensgebied tussen Holland en Altena voor 1421 <i>Henne van Heeren</i>	25
Ditje Romijn-Vink (1932-2007), een bekende Oudendijkse vrouw <i>Amy van Beem</i>	54
Hoegenaamd. Over aliasen en andere namen in het Land van Altena, 1590-1630 <i>Johanna van Roode</i>	58
Vergeten gevechten. De slag om Altena 1795 <i>Mitchel Delleman</i>	67
Vergeten gevechten. Kozakken in Werkendam 1813-1814 <i>Mitchel Delleman</i>	77
Marinus (Rien) Bos, molenbouwer en gemalenreparateur (1930-2022) <i>Bas van Andel en Jan Burghout</i>	90
Vrouwelijke vorming op het vglo. De rooms-katholieke meisjesschool in Heusden 1857-1980 <i>Anne-Ruth Huijsmans</i>	97
Woudrichem en de Vaart in de Middeleeuwen <i>Ferd van Roode</i>	106
De slep: een bijna vergeten woord voor vier bijna vergeten objecten <i>Bas van Andel</i>	113
Een windvlaag des doods. De Spaanse griep in Altena (1918-1919) <i>Sebastiaan van den Oever en Tim van Heteren, bewerkt door Mariska Heijmans-van Bruggen</i>	122
Requiem voor een donjon. Deconstructie van een mythe aan de Dussen <i>Erik Hofmans</i>	142

Kornelis (Kees) van Loon (1917-1944), een leven tussen twee oorlogen <i>Arie Klop</i>	156
Brandweer Giessen <i>Wim Crielaard</i>	164
Rijkswal 44 te Woudrichem, een woning met een bijzondere geschiedenis <i>Anneke van Walree en Jan de Jong</i>	190
Met de snelheid des bliksems. Soldaten en berichten ‘razendsnel’ door het Land van Altena ten tijde van Napoleon <i>Bart van Helvoort</i>	208
Huisvesting van de brandweer in de Woudrichemse vesting tussen 1739 en 1999 <i>Jan de Jong en Hans Scherff</i>	231
De heffing van de Tiende Penning in Dussen in 1543 <i>Ton Lensvelt</i>	252
Jan Burghout (1947). Laatste telg uit een Almkerkse familie van tuinmannen en hoveniers <i>Jan Burghout, met medewerking van Bas van Andel</i>	268
De moeizame start van het Heusdense weeshuis <i>Hildo van Engen</i>	282
Dijkverbeteringsplannen 1983-1997 hebben grote gevolgen voor de Nol in Rijswijk <i>Jan de Jong en Hans Scherff</i>	302
Personalialia	322

Index persoons-, straat- en plaatsnamen

A

- Aalburg ... 10, 12, 14, 15, 18, 20, 68, 103, 128, 132, 139, 155, 156, 158, 161, 163, 183, 226, 227, 228, 230
- Aalburgse Wetering ... 12
- Aalst ... 155, 208, 225, 226, 227, 228, 285, 292
- Aalst, van der ... 142, 149, 151, 155
- Aartsoen, Adriaen ... 266
- Aartsz, Hugo ... 290, 294
- Achterste Hoek (Muilkerk) ... 260, 261, 263
- Achterste Weide (Woudrichem) ... 106, 111
- Achterstraat (Dussen) ... 261, 262, 265
- Administratiekantoor Van der Wiel (Werkendam) ... 54
- Adriaensz, Jan ... 257
- Aernt, Anneken inden ... 59, 65, 66
- Aernt, Den (herberg te Woudrichem) ... 65, 66
- Aerts, Adriaen ... 265
- Aerts, Pieter Adriaen ... 267
- Aertsz, Cornelis ... 60
- Albrecht (hertog) ... 145
- Alm ... 11, 25, 30, 32, 33, 36, 42, 53
- Almkerk ... 33, 106
- Almkerkseweg ... 250, 251
- Almstein ... 44, 46
- Almsvoet ... 33, 40, 41, 42, 49, 53
- Almwerf ... 47
- Altena ... 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 25, 28, 35, 36, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 58, 62, 63, 67, 70, 72, 73, 76, 77, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 91, 93, 94, 95, 101, 102, 106, 108, 112, 113, 115, 116, 117, 120, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 133, 134, 135, 136, 137, 140, 141, 142, 145, 151, 152, 156, 164, 191, 204, 208, 209, 210, 212, 213, 255, 257, 272, 274, 275, 302
- Altenatuur (stichting) ... 316
- Ambrosius, Reinier ... 223
- Ammeckerke ... 26
- Ampt, Frederik Hendrik ... 84
- Amsterdam ... 78, 79, 80, 109, 179, 187, 188, 192, 194, 195, 199, 201, 208, 209, 216, 217, 220, 278
- Andel ... 166, 168, 173, 184
- Andel, Jan van ... 135

Anrooij, Maaïke van ... 135
Anrooij, Teunis Mijndert van ... 135
Anthonisz, Jan ... 66
Antoniusgasthuis ... 98, 99
Antwerpen ... 65, 67, 209, 216, 220, 222, 257
Ardesch, Annet ... 190
Ariaens, Jacop ... 257
Ariaens, Peter ... 259
Ariens, Bruijn ... 263, 265, 266, 267
Arsenaal (Woudrichem) ... 232, 237, 241
Atkins, Thomas ... 69

B

Baan (Dussen) ... 261, 262
Babyloniënbroek ... 9, 10, 12, 13, 117, 119, 121, 273, 284, 290, 294
Bacx, Truycken ... 63
Bagijnhof ... 284, 290
Bakkerskil ... 52
Baks, Bastiaan (Bas) ... 55
Baks, Frederik (Fré) ... 313, 314, 315, 316
Baks, Martinus Antonie ... 242
Barbaragilde ... 292
Bashkieren (regiment) ... 79
Bastiaensz, Thonis ... 64
Bataafse Republiek ... 80, 208
Bax, Catharina Francisca ... 98
Bax, Dirk ... 226
Bax, Johannes ... 246
Beatrixstraat (Andel) ... 182
Bedaulx (generaal) ... 71
Beek, Rien van der ... 57
Beelaerts, Bastiaan ... 296
Benckendorff, Alexander von ... 78, 79, 80, 82, 83, 84, 86
Bergen op Zoom ... 69, 216
Berne ... 9, 10, 111
Berwoldsdochter, Mabilia ... 41
Beukhof (doe-het-zelf-zaak in Giessen) ... 181

Beurden, van (speciaalzaak in Dussen) ... 274
Bevertweg ... 37
Biesbosch ... 12, 25, 37, 81, 82
Biesheuvelweg ... 184
Bilderdijk, Willem ... 18
Binnen (Dussen) ... 258, 261
Bleeke Kil ... 33
Blochalsbrugge ... 42, 43
Bloemweg (Almkerk) ... 90
Boeser, Johanna ... 244
Boggelen, Koen van ... 171
Boijen Werf ... 36
Boijengriente ... 37, 47, 48
Boll, Gerrit ... 98, 223
Bolle Camp (Aalst) ... 285
Bommelerwaard ... 70, 71, 115, 208, 276
Bos, Jan ... 91
Bos, Marinus (Rien) ... 90, 92, 93, 94, 95, 96
Bosse Steeg (Aalburg) ... 12
Bots, Ghisebrecht ... 45
Botsambacht ... 42, 43, 44
Bouman, Nicolaas ... 16
Bouwman, Dirk ... 226
Bouwman, Hendrik ... 227
Bouwman, Joost ... 227
Braams, Wim (W.B.) ... 8, 106, 112
Brabant, Jan III van (hertog) ... 150
Brakel ... 59
Branderhorst, Johanna ... 135
Brans Hoeff (Babyioniënbroek) ... 284
Brecht, van (jonker) ... 265
Breda ... 60, 69, 88, 89, 172, 205, 209, 213, 218, 221, 250, 266, 276
Breestraat (Heusden) ... 296
Breijn, Willem ... 61
Brink, Arda ... 201
Broekgraaf ... 117
Broeren, Piet ... 265, 267

Brouwer, Cornelis ... 67
Brugstraat (Almkerk) ... 182
Bruijn, Cornelis de ... 226
Bruine Kil ... 40, 52
Brussel ... 150, 152, 154, 252
Buijs van der Colff, Nicolaas ... 190, 244, 245
Buitenkade (Nieuwendijk) ... 213
Bülow, von (generaal) ... 78, 80, 83
Burgemeester v.d. Lelystraat (Woudrichem) ... 320
Burgemeester van der Schansstraat (Andel) ... 168, 179
Burghout, Antonie ... 275
Burghout, Jan ... 90, 268, 269, 279
Burghout, Matthijs ... 275
Burgstraat (Giessen) ... 168, 169, 170, 171, 175, 177, 178, 181
Busch, Wilhelm ... 193
But, Sigerus ... 41

C

Campe, Claes van den ... 107
Campe, Thileman van den ... 107
Capelle, Reymer van (alias Schoppen Heer) ... 61
Capelwere ... 42
Catharijnekerk (Heusden) ... 219, 224
Centrale Suiker Maatschappij (CSM) ... 316
Chappe, Abraham ... 217, 218
Chappe, Claude ... 214
Chappe, Ignace ... 214
Claesz, Willem ... 58
Claeszn, Cornelis ... 263
Coelever, Jacob Claesz ... 64
Colff, Wesselius Andries Christiaan van der ... 246
Colombe (majoor) ... 82
Combee, Piet ... 245
Constance (zuster te Heusden) ... 99
Constant, de (generaal) ... 72
Coolen, Karel ... 305, 319
Cornelisz, Cornelis ... 59

Cornelisz, Mathijs ... 63
Cornelisz, Willem ... 66
Cornelisz, Pieter ... 263
Corten Straet (Dussen) ... 260, 261, 262
Costa, Isaac da ... 18
Crielaard, Hendrik Willem (Henk) ... 175
Crielaard, Pieter Gerrit (Piet) ... 164, 171
Crielaard, Wim ... 164, 181, 189
Cruyswerp ... 40
Cuijck, Adriaan van ... 287, 295

D

Daalderstraat (Woudrichem) ... 59, 245
Daendels (generaal) ... 71
Dalem ... 73
De Jager (sporthal Giessen) ... 185
Dekker (bakkerij) ... 54
Dellen ... 9
Demer (Heusden) ... 99, 105, 299, 300, 301
Den Doorn ... 45
Den Haag ... 63, 71, 192, 194, 198, 199, 220, 222, 254, 287, 292, 293, 294, 295, 296, 301
Den Helder ... 80
Den Heuvel (Giessen) ... 169
Den Hill (polder) ... 117
Detmar, Dirk Adrianus ... 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23
Dijk, Cornelus van ... 265
Dijkje (straat in Rijswijk) ... 314
Dikke Pomp (slijterij Woudrichem) ... 182
Dirckzn, Jasper ... 259
Dirckzn, Melsoer ... 258
Dircxz, Stoffel ... 64
Dirxsz, Hans ... 59
Doctors van Leeuwen ... 212
Dodesteeg ... 11
Doelie, Andries ... 226
Doidenkamp ... 45
Dolieslager, Antonettus Jan ... 122

Dolieslager, Johanna Maria ... 123
Dolieslager, Johannes Antonettus ... 122
Donge (rivier) ... 209
Dongen ... 215, 217, 222, 277
Dooilagen (Rijswijk) ... 10
Dooylaagen (Sleeuwijk) ... 13
Dooymanswaard ... 37, 38, 40
Dordrecht ... 9, 35, 36, 80, 83, 147, 153
Dorpsstraat (Dussen) ... 262
Dorpsstraat (Rijswijk) ... 181
Drie Sluizen (Nieuwendijk) ... 209
Drongelen ... 115, 116
Drunen ... 99
Duijl ... 8, 10, 94, 115
Duijlweg ... 94
Duivenvoorde, Van ... 150
Dulsch, Adriaan ... 282, 283, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 301
Dulsch, Filips ... 282, 285, 286, 291, 292, 293, 296, 301
Dulsch, Geba ... 284, 288
Dulsch, Gijsberta ... 288
Dulssen Hoff (Veen) ... 290
Dulven ... 10
Dusse (rivier) ... 12, 35, 37, 53, 142, 147, 152, 259, 260, 261, 267
Dussen ... 9, 13, 43, 48, 142, 143, 147, 149, 150, 252, 254, 255, 256, 257, 261, 266, 274
Dussen (kasteel) ... 142, 150, 155
Dussen, Arent van der ... 145, 147, 153
Dussen, Jacobus de ... 145, 147
Dussen, Jan van der ... 145, 154, 155
Dussen, Katharina van der ... 266
Dussendijk ... 262
Dussense Ka ... 259
Duyls Bos ... 10, 117, 118, 119

E

Eem (rivier) ... 33, 34, 40, 42
Eemdam ... 38
Eeten, Marinus (Rinus) van ... 183

Eeten, P. van ... 142, 143, 153, 154
Eethen ... 226, 264, 266
Eewoutzn, Roelof ... 259
Egberts, Jacobus Egbertus (Jaap) ... 199, 205
Egberts, Menno Antonius (Menno) ... 198, 199, 200, 203, 205
Egberts, Simonetta Cornelia (Nettie) ... 199, 201
Ekeren, Petronella Clara (Nelly) van ... 157, 158, 160, 161
Elk Het Zijne (weegbrug te Rijswijk) ... 303, 316
Elshout, Anton Pieter (Anton) ... 169, 171
Elshout, Arie Sarinus (Arie) ... 181
Elshout, Wim ... 181
Elzelingen, Adrianus Hendrikus van ... 134
Eme ... 41
Eme, Bot van der ... 42
Eme, Botsambochts van der ... 42, 44
Emmikhovenseweg ... 30, 33
Engelse Stoof ... 8
Expeditiestraat (Giessen) ... 179
Eycke, Adriaen Aertszoon van der ... 263

F

Fatimaschool (Heusden) ... 97, 104, 105
Floris Adriaenshoef (Dussen) ... 266, 267
Fontijn (herberg Woudrichem) ... 65
Foppezn, Melis ... 263
Frederik (Prins) ... 69, 70, 71, 73, 74

G

Galgewaard (Werkendam) ... 50
Gallichkamp ... 10
Ganswijk ... 47
Gat van de Loopgauw ... 40
Gat van de Palen ... 38
Gat van den Hardenhoek ... 38
Geertruidenberg ... 37, 69, 71, 81, 88, 142, 150, 152, 155, 184, 212
Geijtenbeek, Adriana van ... 192
Geijtenbeek, Gerardus Otto Willem van ... 192

Geijtenbeek, Gijsbert Antonie van ... 190, 192
 Geijtenbeek, van ... 190, 191, 192, 193, 194
 Geijtenbeek, Wilhelmina Cornelia Theodora van ... 192
 Genderen ... 9, 12, 13, 14, 15, 264, 284, 289, 296
 Geneeskundige Kring van Gorinchem en Omstreken ... 194, 196
 Gertrudis (zuster te Heusden) ... 99
 Geus (sergeant) ... 62
 Geus, de (gedeputeerde) ... 305
 Gevangenpoort (Woudrichem) ... 60, 64
 Gheritzn, Michghiel ... 258
 Ghysbertsz, Ariaen ... 64
 Giesberts, Arie Adrianus ... 194
 Giesberts, Carl ... 195, 198, 205
 Giesberts, Catharina Engelbertha Francisca (Toos) ... 195
 Giesberts, Gijsbert Dirk ... 194
 Giessen ... 130, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 181, 182, 184, 185, 187, 188, 197, 198, 200, 202, 204, 250, 257, 311, 315, 316
 Giessens Broek ... 9
 Giessensesteeg ... 176
 Gijsbrecht Molen ... 32
 Gijsbrechtswerf ... 47
 Gorinchem ... 64, 71, 72, 75, 76, 77, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 172, 193, 194, 196, 198, 201, 204, 208, 209, 212, 220, 221, 222, 225, 233, 234, 255, 290, 294, 313
 Gort, Geertje ... 54
 Graaf (afwateringskanaal) ... 35
 Graaf, Corrie de ... 277
 Graaf, Hollantsche (afwateringskanaal) ... 35, 36
 Grave ... 69, 192
 Groene Kruis (Woudrichem) ... 197, 200
 Groenendijk (Woudrichem) ... 55
 Groeneveld, Hugo ... 311
 Groenewegen, Johannes ... 17
 Groenstraat (Giessen) ... 169, 181
 Groot Zuideveld ... 261
 Groote Waard ... 25, 26, 43, 108

H

- Haestiche Doot (bijnaam voor Wouter Woutersz. uit Andel) ... 60
- Hagen, Abraham ten ... 64, 65
- Hagoort, Cornelis ... 226
- Hamburg-Finkenwerder ... 160, 163
- Hamel, Dirk ... 288, 290, 296
- Hamoen, Gijsbert ... 16
- Handelstraat (Giessen) ... 170
- Hanedoes, Adriaan ... 232
- Hanedoes, Hendrik Anthonij van de Graaff ... 234
- Hank ... 53, 93, 213
- Hansen, Jan ... 220
- Hardinxveld ... 71, 72, 73, 74, 75, 82, 83, 84, 87
- Haspels, Cornelis ... 227
- Havelaer, Mathijs ... 62
- Hazenkamp (Rijswijk) ... 187
- Hedikhuizen ... 282, 285, 288, 294
- Heeraartswaarde ... 152, 265
- Heere Ghijsbrechts Werf ... 36
- Heesbeen ... 284, 290, 297
- Heiloord ... 41, 47, 51
- Hel, de ... 11
- Helden, Hank van ... 181
- Hellegatsweg ... 93
- Heloord ... 8, 11, 41
- Helwegen ... 79
- Hendricksz, Jan ... 63
- Hendrik Cornelis Hakstraat ... 185
- Hengemenge (Woudrichem) ... 107
- Henricxsz, Cornelis (alias Bolleken) ... 59
- Herlaer, Dirck van ... 265
- Herlaer, Jacob van ... 265
- Herlaer, Maen van ... 265
- Herlaer, Peter van ... 265
- Hermsen, Engelbertha Maria Helena ... 192
- Herpen, B. van ... 199
- Herpen, Coenraad Cornelis (Kees) van ... 168

Herpt ... 294, 297
Herptsestraat ... 105
Hervormde Kerk (Andel) ... 168
Hervormde Kerk (Wijk) ... 18, 21, 156, 163
Hervormde Kerk (Woudrichem) ... 236
Herwijnen, Ees van ... 117, 179
Hessberg, von (majoor) ... 71
Hessen-Darmstadt, prins van ... 70, 71
Heusden ... 9, 10, 15, 16, 17, 30, 44, 51, 71, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 126, 127, 149, 150, 152, 154, 155, 164, 191, 208, 213, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 267, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 301, 313
Hilloerde ... 44, 45
Hillsche Kade ... 10
Hillsestraat ... 12, 273
Hoefpad (Uitwijk) ... 179
Hoefslag (Aalburg) ... 14
Hoekje (Almkerk) ... 273, 277
Hoftoren (Woudrichem) ... 64
Hofwegen, Neeltje van ... 122
Hoge Maasdijk (Andel) ... 185, 189
Hoge Maasdijk (Veen) ... 182
Hoge Maasdijk (Woudrichem) ... 319, 320, 321
Hoge Wetering ... 292
Hogelandsesteeg ... 72, 317
Hoiren, Jan Godert Lambertsz ... 289
Holland, Willem II van ... 150
Honcoop, Albert ... 218
Honcoop, Cornelis ... 135
Honcoop, Dick ... 135, 218
Honcoop, Maarten ... 218
Honcoop, Nicolaas ... 218
Honcoop, Pieter ... 218, 220
Honcoop, Willem ... 218
Hongarije, Maria van ... 252
Honswijkse gemaal ... 93
Hoogstraat (Woudrichem) ... 65, 232, 242, 243
Horn, von (generaal) ... 73

Horne, van (graaf) ... 36, 50, 51, 257

I

Iembrichs, Jan ... 254

Ignatius, Mattheus ... 209

Industrieweg (Giessen) ... 170, 178, 179

Ippel, Cornelia ... 135

J

Jacoba van Beierenstraat (Woudrichem) ... 205

Jacobsz, Cornelis ... 58

Jannezand ... 38, 40

Jansdochter, Janneke ... 58

Jansz, Aert ... 65, 258

Jansz, Hendrick ... 65

Jansz, Pieter (alias Oliphant) ... 59

Jansz, Thijs (alias inde Hemel) ... 59, 66

Janszn, Henrick ... 259

Janszn, Maen ... 258

Jaspers, Mary (alias Borde Mary) ... 61

Jaspers, Soet ... 61

Jeger, Anna de ... 283, 284, 287, 288, 297

Jeger, Cornelis de ... 287, 288, 289

Johannes Paulusschool (Heusden) ... 105

Jong, Kuindert Schouten de ... 230

Jonge, B.A. de ... 87, 88, 89

Joode, Arie (Aai) de ... 55

Joostenz, Ghijsmaer ... 289

K

Kalversteeg (Dussen) ... 255, 262

Kamp Amersfoort ... 159

Kamp, Jan ... 276

Kant, Gijsbertus (Gijs) ... 55

Kant, Johannes Otto (Hans) ... 182

Kentie (raadslid te Woudrichem) ... 244

Kerkstraat (Almkerk) ... 271

Kerkstraat (Andel) ... 168
Kerkstraat (Dussen) ... 261, 262
Kerkstraat (Giessen) ... 169, 171
Kerkstraat (Woudrichem) ... 57, 61, 64, 97, 98, 182, 231, 238, 239, 241, 243, 244, 245, 246, 248
Kerkwijk, Jan ... 226
Keteldonk ... 8
Kijfhoek ... 40
Kijfhoekweg ... 38
Kleibergsestraat ... 93
Klein Zuideveld ... 261
Koekenpan ... 12
Kolbach (tuincentrum) ... 178
Kolk, Barent van der ... 218
Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst ... 196
Koolhaas, Dirk Wouterse ... 223
Kornse Boezem ... 8, 11
Kornse Buitenkade ... 53, 276
Kornsedijk ... 8, 9, 25, 30, 31, 37, 41, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 255, 259, 260, 261, 264
Kornsesluis ... 50, 51
Korte Slagen ... 13
Kozakken ... 80, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 211, 226
Kozakken Boys ... 89
Kraats, van der ... 177
Kramer, Huibert Teunis (Huib) ... 175
Krayenhoff (generaal) ... 79
Krimpen, van (hovenier) ... 276
Kromme Steeg (Almkerk) ... 30, 31, 33
Kruydtbiersteeg (Woudrichem) ... 59
Kuijk, Jan Paulusz van ... 228
Kuijpers (wethouder te Woudrichem) ... 238
Kuipers, Sijke Johanna ... 156
Kyffkil ... 40

L

Laer, de ... 255, 260, 262, 264, 265, 266
Lage Drensert ... 10
Lage Oldersdijk ... 180

Lage Vuursche ... 16
Landpoortstraat (Woudrichem) ... 231, 245, 247, 248, 249
Lands Magazijn ... 232, 233, 234
Lange Pad (Genderen) ... 13
Lange Straet (Dussen) ... 260, 261, 263
Lasserre, Raymond ... 228
Lebrun, Charles-François ... 217
Lega, de (majoor) ... 72
Linden, Adriaan van der ... 158
Loeff, Anthonis ... 293
Loevestein, slot ... 71, 75, 208, 217, 313
Loniszn, Potter ... 263, 266, 267
Loon, Bastiaan van ... 156
Loon, Kornelis van ... 156, 161
Looy, Willem van de ... 205
Louiszn, Potter ... 259
Louwrens Hanedoesstraat ... 236

M

Maas ... 13, 15, 19, 66, 108, 109, 127, 208, 225, 228, 263, 264, 274, 314
Maas, Afgedamde ... 302, 313
Maas, Bergsche ... 127
Maasdijk ... 10, 13, 61, 72, 168, 171, 179, 181, 202, 204, 302, 303, 304, 305, 309, 310, 313, 314, 315, 316, 317
Maasje, Oude ... 209, 210
Maens, Peter ... 263, 266
Maeze ... 25, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 38, 40, 53
Marclay (majoor) ... 79
Martinuskerk (Woudrichem) ... 234
Martinustoren (Woudrichem) ... 237
Meeloom (Cornelis Jacobsz) ... 59
Meeuwen ... 8, 9, 93, 121, 127, 131, 225, 227, 228, 230, 264, 266
Meijer, de ... 212
Menys, Jan ... 36
Mertenssoon, Cornelis ... 296
Merwede ... 25, 35, 71, 73, 74, 77, 81, 87, 208, 209
Merwede, Adriaan van der ... 292, 293

Merwede, Dirk van der ... 285
Merwededijk ... 13, 108
Middelkoop, Simon ... 311
Middelste Weide (Woudrichem) ... 106
Mikhailovich, Groothertog Nikolai ... 78
Millinc, Lambert ... 266
Moesiebroek ... 42
Mol, Johannes ... 238
Molen Werf ... 36
Molenas ... 47
Molenkade (Dussen) ... 261, 262
Molenpoort (Woudrichem) ... 64
Molenstraat (Woudrichem) ... 55, 59, 61, 64
Mommers (pastoor Heusden) ... 100
Monfroofij ... 274
Moorrees, Bernardus ... 16, 17
Mosterddijk ... 292
Mouthaan, Anneke ... 97, 101, 103, 201, 205
Muilkerk ... 154, 252, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267
Muilwijk, Piet ... 181
Mulder, Jan de ... 265
Mulder, Jan Ferdinand ... 218, 219, 220, 221
Munsterkerk ... 45, 252, 256, 258, 261, 263, 264, 265, 266
Munsterkerkse Sluis ... 261

N

Naaijen, Pieter Hendrik (Piet) ... 177
Nagel, Mewn Wissegen ... 265
Napoleon ... 18, 77, 78, 80, 82, 87, 89, 208, 209, 216
Napoleon, Lodewijk ... 80, 208
Nassau, Engelbrecht van ... 37
Nassau, Maurits van ... 293
Nat, Dirk van der ... 55
Nat, Peter (Peet) van der ... 172, 173
Nerzienweg ... 37
Neuengamme (Konzentrationslager) ... 159, 160, 161
Nieuwe Ban ... 91, 111, 112

Nieuwe Kil ... 40
Nieuwe Steeg (Dussen) ... 9
Nieuwenaer, graven tot ... 65
Nieuwendijk ... 25, 33, 46, 52, 53, 74, 91, 115, 122, 127, 209, 213
Nieuwenhuizen, Hendrik ... 167
Nieuwenhuizen, Johannes (wethouder Giessen) ... 166
Nieuwerkerk aan de Alm ... 32, 33, 46, 47, 53
Nijmegen ... 64, 127, 287, 289
Nimwegen, Jan Jansz van ... 64
Nol, de (Rijswijk) ... 61, 302
Noord-Brabantschen Maatschappij van Landbouw ... 315
Noordeveldse gemaal ... 93, 94

O

Oijen, van (generaal) ... 72, 73
Onze-Lieve-Vrouw Moeder van Barmhartigheid (Zusters van Liefde van Tilburg) ... 97, 98
Oost Inc (Meeuwen) ... 8
Oosterbeek ... 195, 198
Oosterhout ... 71, 88, 89, 150
Opalm ... 33, 34, 37, 39, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 53
Opalm, Pieter Margrietensz van der ... 45
Oranjevereniging Rijswijk ... 305
Ort, Willem Frederik ... 192
Oswald (graaf van den Bergh, heer van Bylandt en Hedel) ... 46
Ottevanger, Teunis Cornelis ... 55
Oud Broek ... 112
Oude Ban ... 106, 110, 111, 112, 248
Oude Straat (Dussen) ... 255, 261, 262, 266
Oude Veer ... 36, 47
Oudendijk (Woudrichem) ... 54, 55, 56, 57, 64, 112, 237
Oudheusden ... 264
Oudheusden, Hendrik van ... 290, 293, 296, 298
Oudinot (maarschalk) ... 81
Oudmunster ... 43, 44, 53
Outhena ... 44
Ouwkerk, Jan Hendrik van ... 166

P

- Paans, Wout ... 182
- Pagniet, de (kolonel) ... 72, 73, 74, 75, 76
- Palude ... 12
- Pannenkoek ... 12
- Papsluis ... 91
- Parallelweg (Giessen) ... 182, 185
- Parve, Bleijswijk ... 230
- Pawels, Jan ... 254
- Pedel (Aalburg) ... 12
- Pelsesteeg (Uitwijk) ... 12
- Pelsestraat (Heusden) ... 295
- Perponcher, de (adjutant) ... 73
- Peters, Aert ... 258
- Peters, Ariaen ... 258
- Peters, Dijck ... 258
- Peters, Jan ... 263
- Peters, Lennert ... 259
- Peters, Schalek ... 263
- Peterson (kaptein) ... 80
- Petersz, Jan (alias Muyter) ... 60
- Pieters, Aert ... 254
- Pietersz, Pieter ... 59
- Poederrijen ... 276
- Poel, Adriaan Gijsbrechtszn van de ... 45
- Poel, Johannes Ferdinandus van de (pastoor te Heusden) ... 98
- Pol, Mechteld van der ... 282, 283, 284, 285, 287, 288, 289, 291, 293, 296, 299, 301
- Pol, van der (bakkerij te Wijk) ... 163
- Polstraat ... 12
- Pompstraat (Uitwijk) ... 278
- Postweg (Woudrichem) ... 304
- Provincialeweg Noord (Almkerk) ... 91, 96, 271, 274, 278
- Provincialeweg Zuid (Almkerk) ... 11, 25, 31, 32, 33
- Pruissen Parket ... 181
- Putterstraat (Heusden) ... 299, 300

Q

Qua Ter Nes ... 271

Quatre Bras ... 73

Quellinge ... 13

Quesnoy, Le ... 216

R

Raamsdonk ... 71, 88, 127

Rampon (generaal) ... 84, 85, 86, 87

Ravenswaaij, Marcus ... 169

Rekselaar (Genderen) ... 13

Rib, de (Andel) ... 66

Ridderstraat (Wijk en Aalburg) ... 10

Rietdijk (Giessen) ... 170, 176, 178

Rijksstraatweg ... 208, 271

Rijkswal ... 55, 190, 191, 192, 193, 195, 196, 198, 199, 202, 203, 204, 206, 237, 241, 242, 243

Rijsel ... 214, 216

Rijswijk (Noord-Brabant) ... 10, 13, 61, 72, 116, 131, 166, 168, 172, 173, 177, 187, 201, 202, 250, 302, 303, 304, 311, 313, 318

Rijswijk, Ch. van (burgemeester Woudrichem) ... 238

Rijswijkse gemaal ... 93, 95, 96

Rochat, Johan Elianus (Johan) ... 183

Rochat, Johannes (Hans) ... 177, 184

Rode Kruis ... 193, 197

Romijn, Adriaan ... 54

Romijn, Adrie ... 56

Romijn, Ditje ... 54, 55, 56, 57

Romijn, Gonnie ... 56

Romijn, Nicolaas (Niek) ... 54, 55, 56, 57

Romijn, Niels ... 57

Rommegatsedijk ... 261, 262

Roomsche Kerkstraat (Heusden) ... 97, 98

Roos, de (herberg te Woudrichem) ... 61

Rossum, Aert Pietersz ... 60

Rost (kaptein) ... 75

Roza, Willem Frederik ... 157

Ruijsch, Hugo ... 289, 290

Ruitinga ... 199
Ryswyck, Joost Jooste van ... 255, 256, 257
Rytslach ... 13

S

Samuelswerf ... 37, 47, 48, 49
Sax, Davit (kapitein) ... 62
Saxe Weijmar (hertog) ... 228
Schalken, Willem ... 263, 265
Schalken, Zeger ... 265
Schampers, Peter ... 205
Scheelaerts, Magdalena ... 285, 286, 291, 292
Schelde ... 67, 69
Schellaert, Johan ... 63
Schelle, van ... 222
Schenkeldijk ... 32, 53
Schoolstraat (Giessen) ... 173
Schoolstraat (Woudrichem) ... 242
Schouten, Cornelia Jansje Johanna (Corrie) ... 171
Schouten, Otto ... 170
Schrama, Jan ... 312
Schrepenberg (luitenant-kolonel) ... 82
Schreuders, Hennie ... 203
Schuytmaecker, Jan Jansz ... 64
Segersz, Jan ... 289
Sint-Barbara (Heusden) ... 285
Sint-Janskerk ('s-Hertogenbosch) ... 18
Sint-Jorisstraat (Heusden) ... 97
Sint-Pieter ... 33, 41, 42, 43, 44, 49, 53
Sint-Truiden ... 12
Sjersestraat (Almkerk) ... 275
Slagboomstraat (Rijswijk) ... 168
Sleeuwijk ... 84, 87, 180, 212, 213, 271
Sliedrecht ... 26, 75, 83
Sluis, de (Dussen) ... 262
Sluyter, Dirk Oudtzierszn ... 47
Solms, prins van ... 75

Spaanse griep ... 123, 124, 125, 126, 127, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 140, 192
Spanje, Philips II van ... 123, 124, 252
Spijk (Wijk en Aalburg) ... 16
Sprang ... 13, 208, 213, 217, 220, 221, 222, 224
St. Elisabethsvloed ... 146
Stahl (generaal) ... 87, 88, 89
Stalen, Cornelis Peter ... 258
Steenen Muur (polder) ... 37, 38, 40, 42
Steensplaat ... 38
Sterkenburg, Gerritje Pietronella ... 275
Sterkenburg, Peter ... 275
Steurstraat (Woudrichem) ... 248
Stichting Hoge Maasdijk ... 305, 309
Stichting Samenwerkingsverband Praktijkopleiding Betonbouw ... 313
Straetmaecker, Dirck Jansz ... 63, 64
Struik, Cornelis Philippus (Cornelis) ... 249, 251
Struik, Henk ... 197
Struikwaardpad ... 302, 303
Swaans, Johannis ... 219
Swart Beirken (herberg) ... 295

T

Tachtigjarige Oorlog ... 60, 65, 67, 254
Tek, Bart den ... 311
Thijsdochter, Anneken ... 59
Thonisz, Thonis (alias Pater) ... 59
Tilburg ... 99, 100, 172, 187, 295, 311, 312
Tjalma (dominee) ... 135
Tjeenk, Joost ... 192
Tobiassz, Davit (alias het Boertken) ... 61
Tollenaer, Levinus de ... 64, 65
Tonsor, Otto (predikant te Woudrichem) ... 64
Toorenenbergen, Albert Willem van ... 193
Transportstraat (Giessen) ... 170
Tückermann, Marianne Pauline ... 195, 196, 197
Tula (infanterieregiment) ... 80, 82, 84
Turck, Lubbert ... 290, 296

U

Uitalm ... 33, 34, 39, 43, 44, 45, 46, 49, 51, 53
Uithoven ... 46, 49, 53
Uitwijk ... 12, 73, 90, 117, 164, 165, 179, 278
Uitwijkse molen ... 94, 95, 96
Upalme ... 44, 45
Uppel ... 90, 91
Uppelse molen ... 94
Uppelse Steeg ... 96
Uppersedijk ... 209, 213
Utrecht ... 41, 75, 80, 103, 192, 209, 217, 287

V

Vaart, de ... 112
Vaartse Steeg ... 106, 111, 112
Veen ... 13, 16, 96, 131, 134, 135, 182, 208, 213, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 230, 264, 276, 284, 290, 292, 294
Veense Peel ... 13
Veense Slagen ... 13
Veensesteeg ... 12
Veer, Evert de ... 266
Veldstraat (Wijk en Aalburg) ... 10, 163, 183
Veldweg (Rijswijk) ... 177, 178, 250
Venedau, Heinric ... 45
Venedau, Jan Hendrikszoon ... 45, 46
Venidau, Jan ... 44, 45
Venusstraat (Woudrichem) ... 59
Verbeek, Gerrit ... 135
Verbeek, Willem ... 135
Verburgh, Gerardus Johannes ... 301
Verhagen, Adriaan (burgemeester) ... 227
Verhagen, Gerrit ... 223
Verhoeven, Cornelis Marinus ... 166
Verlaatsche Sluis ... 73
Vermeyen, Jan Cornelisz ... 253
Verschoor, Hermanus Eliza (burgemeester) ... 209, 211, 212
Verschuur, Machiel (Chiel) ... 245

Verschuur-Sterrenburg, Selia Willemina (Celie) ... 245
Vervoornepolder ... 94
Vinck (soldaat) ... 61
Vink, Goossen ... 54
Vink, Josina (Sientje) ... 54
Vink-de Rover, L. ... 54
Vink-van der Wiel, Geertje ... 54
Viveen (wethouder Woudrichem) ... 244
Vlegelstraat (Woudrichem) ... 59
Vlijmen ... 289, 294
Vloet (Genderen) ... 14
Vloet (Heesbeen) ... 284, 290
Voochts, Aart ... 283, 291, 292, 293
Voorn (Genderen) ... 284, 289
Voornsaterwaard ... 45
Voorst tot Voorst, A.E.J. van ... 314
Voorste Hoek (te Dussen) ... 260, 261, 262
Voorste Weide (Woudrichem) ... 106
Voorstraat (Almkerk) ... 271
Voorstraat (Dussen) ... 261, 262
Vorensaterwaard ... 42, 43
Vos, Andre ... 220
Vos, Johannes (Hannes van 't Spijk) ... 17
Vos, Johannes Johzn ... 16
Vos, Johannes Willemse ... 17
Vos, Willem ... 17
Vos, Willemijna (Mijntje) ... 17
Vos-Nieuwkoop, Maaike ... 16
Vriens, Jacop ... 265
Vries, Arnolda Woutera (Nolda) de ... 199
Vrouwenweide (Woudrichem) ... 111
Vugt, Dirk Bastiaan (Dick) van ... 311

W

Waalwijk ... 264, 266
Waalwijk tot Eethen, heer van ... 266
Waerthuysen ... 257

Walree, Anneke van ... 201, 205
Walree, Liesbeth van ... 201
Walree, Nico van ... 201, 205
Walree, Robert Nicolaas Evert (Rob) van ... 201, 202, 203, 204, 205, 206
Walree-Meulendijk, Adriana Cornelia (Ad) van ... 201, 204, 205, 206
Weeresteinweg ... 52
Wellesley, Arthur (luitenant-kolonel) ... 69
Wereldoorlog, Eerste ... 99, 124, 125, 127, 141
Wereldoorlog, Tweede ... 82, 99, 156, 157, 163, 167, 172, 224
Werken, de ... 129, 133, 134, 136, 139, 209, 212
Werkendam ... 17, 25, 27, 29, 35, 36, 37, 47, 49, 50, 51, 52, 54, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 95, 96, 116, 117, 121, 127, 132, 133, 134, 136, 139, 303, 312
Werkendamse korenmolen ... 95
Werkense polder ... 94
Werkensedijk ... 209, 213
Westmaas ... 30
Wever, Aert Jansz de ... 64
Wiel (Rijswijk) ... 321
Wieldrecht ... 26
Wierixwal ... 51
Wierds, Dingemans ... 243
Wijk ... 10, 16, 18, 19, 20, 97, 103, 116, 127, 132, 139, 155, 156, 157, 158, 161, 163, 183, 226, 227, 228, 230
Wijk, Cornelis Martensz van ... 295, 296
Wijk, Maarten Jacobsz van ... 295
Wijksestraat ... 156
Wijnbelt, Adriana ... 138
Wilbortsz, Philip (burgemeester) ... 61, 62
Wilhelmina, Peterke ... 123
Wilhelminasluis (Andel) ... 302, 303, 304, 305
Willem V (stadhouder) ... 68, 75, 82
Willems, Aert ... 259
Willemsz, Arien ... 59
Willemsz, Pieter ... 59
Willemszoon, Jan ... 263
Wind, Magiel Antonie (Chiel) de ... 182
Winnubst, Wim ... 311, 312

Wintzingerode, von (generaal) ... 78, 79
Wit, Antonie de ... 227
Witte Molen ... 8, 93
Wolfsz, Aert ... 257
Worrell, Marinus Johannes Christiaan (Joop) ... 180, 251
Woudrichem ... 37, 45, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 70, 71, 72, 73, 74, 81, 84, 86, 91, 106, 107, 108, 110, 111, 120, 132, 137, 141, 168, 178, 182, 184, 187, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 202, 205, 206, 208, 218, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 241, 242, 243, 250, 290, 292, 302, 303, 304, 307, 318, 319, 320, 321
Woudrichemseweg ... 106, 270
Wouters, Henrick ... 258
Woutersz, Allert ... 289
Woutersz, Arien ... 65
Woutersz, Wouter ... 60
Wysvliet ... 37

Y

York, hertog van ... 69

Z

Zaltbommel ... 80, 127, 225
Zandwijkse molen ... 91, 95, 96
Zeedijk, Nieuwe Dussense ... 209
Zielinsky, von (generaal) ... 83
Zonne, Willem van ... 152, 155
Zoutendijk ... 9
Zuidbroek ... 9, 266
Zuidersingel (Heusden) ... 99
Zuidhollandsche waard (polder) ... 40, 256, 260
Zuid-Hollandse molen (Hank) ... 93
Zuilichem ... 284
Zwarte Paard (hotel te Woudrichem) ... 194
Zwijzen, Joannes (bisschop) ... 98